วารสารสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนม
JOURNAL OF NAKHON PHANOM PROVICIAL HEALTH OFFICE

นิพนธ์ต้นฉบับ | Original articles

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิต ของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

Factors Affecting Participation in Mobilization to the Improvement of Quality of Life among District Health Board Muang Nakhon Phanom District, Nakhon Phanom Province

รัตนาพร พัฒนะโชติ*

Rattanaporn Pattanachote*

E-mail: rattana_05602@hotmail.com

(Received : January 8, 2023 / Revised : February 1, 2023 / Accepted : February 13, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ประชากรที่ใช้ในการศึกษา (N) คือ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม 21 คน และคณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม 30 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 56.86 อายุ 51-59 ปี ร้อยละ 62.75 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 70.59 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 84.32 มีรายได้ต่อเดือน 50,001 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 31.37 ปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิต 4 ปีขึ้นไป ร้อยละ 56.86 ไม่เคยมีประสบการณ์การประชุม/อบรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ร้อยละ 58.82 ด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ด้านทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน พบว่า ปัจจัยทัศนคติด้านแรงกดดันทางสังคม และทัศนคติด้านอำนาจตามกฎหมาย ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 58.00 (R^2=0.580)

คำสำคัญ: คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ; การมีส่วนร่วม; คุณภาพชีวิต

*ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ, สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองนครพนม

Abstract

This cross-sectional research aimed to study the factors that affect the participation of life qualities improvement of District Health Board (DHB), Muang Nakhon Phanom District; Nakhon Phanom Province. The population in the study (N) were 21 members of district health board Muang Nakhon Phanom district, Nakhon Phanom Province and 30 members of sub-district health: sub-board Muang Nakhon Phanom district, Nakhon Phanom Province. Data was collected using a questionnaire. To analyze the data using frequencies, percentages, means, standard deviations, and stepwise multiple regression analysis.

The results revealed that 56.86% were male, 62.75% participants of age between 51-59 years, 70.59 % had got bachelor's degree, 84.32% were married, 31.37% had average income over 50,001 baht, 56.86% were DHB staffs that worked for 4≥ years and, 58.82% had no experience to attend a meeting or training session on quality of life improvement. Their levels of knowledge were moderate, attitudes were moderate, and participation of life qualities improvement were moderate. The results of stepwise multiple regression analysis found that the attitude factors of social pressure and legal power affected to the participation of life qualities improvement with co-prediction of 58.00 (R^2=0.580).

Keyword: District Health Board; participation; quality of life

** Public Health Technical Officer, Professional Level, Muang Nakhon Phanom district Public Health Office

บทนำ

ปัจจุบันระบบสุขภาพไทยกำลังเผชิญกับภัยสุขภาพรูปแบบต่าง ๆ มากมาย ในอดีตที่ผ่านมาการดำเนินงานให้บริการด้านสุขภาพ ถือว่าเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของกระทรวงสาธารณสุข และเป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนงานมาโดยตลอด แต่กลับพบว่า ผลลัพธ์ของการดำเนินงานไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากมองเฉพาะมิติการเจ็บป่วยเท่านั้น มองปัญหาด้านสุขภาพแบบองค์รวม คือ นอกจากประชาชนจะสุขภาพแข็งแรงแล้วต้องมีสุขภาพจิตที่ดี ปัจจัย 4 เพียงพอ สามารถอยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดีปลอดภัย มีความสามารถเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาตนเองและสังคมให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข รวมทั้งความพึงพอใจในวิถีชีวิตของตนเอง ซึ่งคือการที่ประชาชนในชุมชนนั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั่นเอง

ดังนั้น รัฐบาลจึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ หรือ “พชอ.” ขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. 2561 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2561[1] เป็นคณะกรรมการที่มีบทบาทสำคัญ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนของแต่ละอำเภอ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในลักษณะ “ภาวะนำร่วม” ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีการกำหนดประเด็นปัญหาคุณภาพชีวิต กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการแก้ไขประเด็นปัญหาคุณภาพชีวิต เพื่อมอบหมายภารกิจให้แต่ละหน่วยงาน ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องนำสู่การปฏิบัติ มีการประเมินผลการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนร่วมแก้ปัญหาตามบริบทของแต่ละอำเภอโดยประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีเป้าหมายให้คนอำเภอเดียวกันไม่ทอดทิ้งกันและคนไทยใส่ใจดูแลกัน จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมสำคัญทั้งในระดับอำเภอและในระดับประเทศ

อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ได้มีการดำเนินงานตามนโยบาย ตั้งแต่ปี 2559 เป็นต้นมาได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนมาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้รูปแบบการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับพื้นที่ ให้เป็นไปในทิศทางยุทธศาสตร์และเป้าหมาย โดยใช้รูปแบบการประชุมวางแผนการดำเนินงานและขับเคลื่อนงาน แต่จากผลการประเมินการดำเนินงานตามองค์ประกอบ UCCARE ระหว่างปี พ.ศ.2564-2566 ที่ผ่านมา พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยทั้ง 6 องค์ประกอบ คือ 4.3, 4.3 และ 4.5 ตามลำดับ หากพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า หัวข้อการประเมินที่มีคะแนนน้อยที่สุด คือการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่าย (Community participation) คือ 3.0, 3.0 และ 3.0 ตามลำดับ ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง

ในการขับเคลื่อนการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่และสุขภาพของประชาชนในอำเภอ ซึ่งการสร้างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) จะทำให้การขับเคลื่อนการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่และสุขภาพของประชาชนในอำเภอมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิต ของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารจัดการและการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ให้หน่วยงานภาครัฐ นำไปพัฒนากลไกการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับจังหวัดและพื้นที่ระดับอำเภอ เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนมต่อไป

วัตถุประสงค์

1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิต ของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional analytical research)

ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย (N) คือ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 21 คน และคณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 51 คน และในการศึกษาครั้งนี้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรดังกล่าวทุกคน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ และประสบการณ์ในการประชุม/ฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจ โครงสร้าง บทบาทหน้าที่และขอบเขต ของการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะคำถามเป็นแบบตอบถูก ผิด แปลความหมายค่าคะแนนโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายแบ่งออก เป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของ bloom[2] คือ กลุ่มที่ได้คะแนนดี ได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป กลุ่มที่ได้คะแนนปานกลาง ได้คะแนนร้อยละ 60-79 และกลุ่มที่ได้คะแนนน้อย ได้คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60

ตอนที่ 3 ทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิต แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ การมองเห็นปัญหา จำนวน 3 ข้อ การได้รับผลประโยชน์ จำนวน 3 ข้อ แรงกดดันทางสังคม จำนวน 3 ข้อ ค่านิยมส่วนบุคคล จำนวน 3 ข้อ และอำนาจตามกฎหมาย จำนวน 3 ข้อ รวมทั้งสิ้น จำนวน 15 ข้อ มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด (1 คะแนน) น้อย (2 คะแนน) ปานกลาง (3 คะแนน) มาก (4 คะแนน) และมากที่สุด (5 คะแนน) ตามแนวทางของ Likert[3] จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยมาแปลความหมายตามแนวทางของ Best[4] รายด้านแบ่งเป็น 3 ระดับคือ น้อย (คะแนนเฉลี่ย 1.00-4.00) ปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 4.01-8.00) มาก (คะแนนเฉลี่ย 8.01-12.00) และคะแนนรวม 5 ด้าน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ น้อย (คะแนนเฉลี่ย 15.00-35.00) ปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 35.01-55.00) มาก (คะแนนเฉลี่ย 55.01-75.00)

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตประกอบด้วย การวางแผนพัฒนางานพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ จำนวน 4 ข้อ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ จำนวน 4 ข้อ และการตรวจสอบและประเมินผลงานพัฒนาคุณภาพชีวิตระ ดับอำเภอ จำนวน 4 ข้อ รวมทั้งสิ้นจำนวน 12 ข้อ มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด (1 คะแนน) น้อย (2 คะแนน) ปานกลาง (3 คะแนน) มาก (4 คะแนน) มากที่สุด (5 คะแนน) ตามแนวทางของ Likert[3] จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยมาแปลความหมายตามแนวทางของ Best[4] รายด้านแบ่งเป็น 3 ระดับคือ แบ่งเป็น 3 ระดับคือ น้อย (คะแนนเฉลี่ย 4.00-9.33) ปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 9.34-14.67) มาก (คะแนนเฉลี่ย 14.67-20.00) และคะแนนรวม 3 ด้าน แบ่งเป็น 3 ระดับคือ น้อย (คะแนนเฉลี่ย 12.00-28.00) ปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 28.01-44.00) มาก (คะแนนเฉลี่ย 44.01-60.00) ตามลำดับ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ได้มีการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content validity index: CVI) เท่ากับ 0.86 จากนั้นตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) โดยนำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้ (Try-out) กับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิต คำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยวิธี Kuder Richardson 20[5] หรือ KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 ส่วนทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิต และการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.84 และ 0.92 ตามลำดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

การพิทักษ์สิทธิ์และจริยธรรมการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยเกี่ยวกับมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนม เลขที่โครงการวิจัย REC 145/66

ผลการวิจัย

1) ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 56.86 อายุ 51-59 ปี ร้อยละ 62.75 (อายุเฉลี่ย 51.09 ± 6.45 ปี) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 70.59 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 84.32 มีรายได้ต่อเดือน 50,001 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 31.37 (รายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 42,725 ± 12,129.37 บาท) ปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิต 4 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 56.86 (เฉลี่ย 3.68±1.34 ปี) และส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์การประชุม/อบรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ร้อยละ 58.82 ตามลำดับ ดังแสดงข้อมูลในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ศึกษา (N=51)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	29	56.86
หญิง	22	43.14
อายุ		
40 - 50 ปี	19	37.25
51 - 59 ปี	32	62.75
$\mu \pm \sigma$ = 51.09 ± 6.45 ปี		
ระดับการศึกษาสูงสุด		
อนุปริญญา	5	9.80
ปริญญาตรี	36	70.59
สูงกว่าปริญญาตรี	10	19.61
สถานภาพสมรส		
โสด	3	5.88
สมรส	43	84.32
หย่าร้าง	5	9.80
รายได้ต่อเดือน		
20,000 - 30,000 บาท	12	23.53
30,001 - 40,000 บาท	11	21.57
40,001 - 50,000 บาท	12	23.53
50,001 บาท ขึ้นไป	16	31.37
$\mu \pm \sigma$ = 42,725 ± 12,129.37 บาท		

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ศึกษา (N=51) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระยะเวลาที่ท่านปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิต		
1 - 3 ปี	22	43.14
4 ปีขึ้นไป	29	56.86
$\mu \pm \sigma$ = 3.68 ± 1.34 ปี		
ประสบการณ์การประชุม/อบรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต		
เคย	21	41.18
ไม่เคย	30	58.82

2) ความรู้ความเข้าใจโครงสร้าง บทบาทหน้าที่และขอบเขต ของการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ มีคะแนนเฉลี่ย 14.52 ± 6.67 อยู่ในระดับปานกลาง ทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิต มีคะแนนเฉลี่ย 38.14 ± 4.25 อยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต มีคะแนนเฉลี่ย 30.12 ± 4.39 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ดังแสดงข้อมูลในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต (N=51)

ปัจจัย	$\mu \pm \sigma$	ระดับ
ความรู้ความเข้าใจ	14.52 ± 6.67	ปานกลาง
ทัศนคติ (รวมทุกด้าน)	38.14 ± 4.25	ปานกลาง
การมองเห็นปัญหา	8.24 ± 1.11	ปานกลาง
การได้รับผลประโยชน์	8.09 ± 0.98	ปานกลาง
แรงกดดันทางสังคม	7.98 ± 1.56	ปานกลาง
ค่านิยมส่วนบุคคล	7.67 ± 1.25	ปานกลาง
อำนาจตามกฎหมาย	6.11 ± 1.14	ปานกลาง

ตารางที่ 2 ความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต (N=51) (ต่อ)

ปัจจัย	$\mu \pm \sigma$	ระดับ
การมีส่วนร่วม (รวมทุกด้าน)	30.12 ± 4.39	ปานกลาง
การวางแผน	9.86 ± 2.60	ปานกลาง
การดำเนินงาน	9.80 ± 1.51	ปานกลาง
การตรวจสอบและประเมินผลงาน	10.45 ± 2.41	ปานกลาง

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย (ตัวแปรต้น) ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิต (N=51)

ปัจจัย	การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิต	
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	P-value
อายุปัจจุบัน	-0.062	0.663
รายได้ต่อเดือน	-0.101	0.482
ระยะเวลาที่ท่านปฏิบัติหน้าที่	-0.021	0.886
ความรู้ความเข้าใจ	0.463	0.001**
การมองเห็นปัญหา	0.364	0.009**
การได้รับผลประโยชน์	0.357	0.011*
แรงกดดันทางสังคม	0.687	< 0.001**
ค่านิยมส่วนบุคคล	0.315	0.024*
อำนาจตามกฎหมาย	0.495	< 0.001**

** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3) เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย (ตัวแปรต้น) ที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิต พบว่า ความรู้ความเข้าใจ การมองเห็นปัญหา การได้รับผลประโยชน์ แรงกดดันทางสังคม ค่านิยมส่วนบุคคล และอำนาจตามกฎหมาย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (r=0.463, 0.364, 0.357, 0.687, 0.315, 0.495, P=0.001, 0.009, 0.011, < 0.001, 0.024, < 0.001) ดังแสดงข้อมูลในตารางที่ 3

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนเพื่อพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม (N=51)

ตัวแปร	b	SE_b	β	t	P-value
แรงกดดันทางสังคม	1.682	0.271	0.600	6.199	< 0.001
อำนาจตามกฎหมาย	1.308	0.372	0.340	3.512	0.001
ค่าคงที่=8.691, SE_{est}=2.739, R=0.762, R^2=0.580, F =12.333, P-value = 0.001					

4) การวิเคราะห์ปัจจัยส่งผลหรือความสามารถในการทำนาย (พยากรณ์) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม โดยนำแปรต้นทั้ง 6 ตัว มาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยทัศนคติด้านแรงกดดันทางสังคม และทัศนคติด้านอำนาจตามกฎหมาย ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 58.00 (R^2=0.580) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.762 (R=0.762) มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ±2.739 (SE_{est}=2.739) ดังแสดงข้อมูลในตารางที่ 4

จากนั้นสามารถเขียนแทนสมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบตามสมการ ได้ดังนี้

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2$$

การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม = 8.691+1.682 (แรงกดดันทางสังคม) +1.308 (อำนาจตามกฎหมาย)

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

1) จากผลการวิจัย พบว่าความรู้ความเข้าใจโครงสร้าง บทบาทหน้าที่และขอบเขต ของการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ อยู่ในระดับปานกลาง ทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากการที่คณะกรรมการส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์การประชุม/อบรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ถึงร้อยละ 58.82 ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ สรรเพชญ เรืองอร่าม[6] ที่ระบุว่าประสบการณ์การประชุมหรืออบรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน นอกจากนี้ข้อเสนอแนะในงานวิจัยของอดุลย์ บำรุง[7] ยังระบุว่า การพัฒนาสมรรถนะของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ควรต้องได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรมทั้งจากภาครัฐและเอกชน ทั้งในด้านวิชาการและงบประมาณ โดยกำหนดบทบาทให้ชัดเจน การสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งด้านบุคลากร องค์ความรู้ และงบประมาณรวมถึงการอำนวยความสะดวกด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม ซึ่งการศึกษาระเบียบต่าง ๆ ก่อนที่จะปฏิบัติงานมีความสำคัญมาก เนื่องจากระเบียบจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน การศึกษาระเบียบอย่างถ่องแท้ จะทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความมั่นใจสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ราบรื่นและมีประสิทธิผล

2) จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านต่าง ๆ พบว่า ทัศนคติด้านแรงกดดันทางสังคม และด้านอำนาจตามกฎหมาย ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ส่วนหนึ่งเกิดจากการไม่รับทราบอำนาจตามกฎหมายด้วย จนเกิดจากกระแสสังคมเข้ามาเป็นตัวกระตุ้น ที่ทำให้ต้องเร่งขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งผลการศึกษาไปในทิศทางเดียวกันกับ จิรชาย ประสพธัญญา[8] ที่ระบุว่า การรับรู้ระเบียบมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการปฏิบัติตามตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ.2561 นอกจากนี้ สุธิดา เหล่าประดิษฐ์[9] ก็ยังระบุว่าการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ ยังคงมีข้อจำกัดด้านความเข้าใจในบทบาทหน้าที่การดำเนินงาน ที่ถูกมองว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จึงขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1) ควรศึกษาการประเมินผลลัพธ์การดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอในมุมมองของประชาชน เพื่อสะท้อนการปฏิบัติงาน และนำผลจากการวิจัยมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากลไกการดำเนินงาน

2) ควรศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารจัดการและข้อสรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ

3) จากผลการศึกษา พบว่า ความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิต และการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จึงควรมีการอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะการทำงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นสาระสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างองค์ความรู้ด้านอำนาจตามกฎหมาย รวมถึงการให้ภาคประชาชนชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนางานมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดแรงกดดันทางสังคม ในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณท่านนายอำเภอเมืองนครพนม ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอเมืองนครพนมทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม รวมถึงผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย และเสนอแนะแนวทางการวิจัยจนการวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

1. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. 2561[อินเตอร์เน็ต]; 2567 [เข้าถึงเมื่อ 8 มกราคม 2567]. เข้าถึงได้จาก: https://multi.dopa.go.th/legal/news/cate1/view43.
2. Bloom, B.S. Taxonomy of Education Objective, Hand Book 1: Cognitive Domain. New York: David Mackay; 1975.
3. Likert, A. The Method of Constructing and Attitude Scale, in Attitude Theory and Measurement. New York: Wiley & Son; 1967.
4. Best, J. W. Research in Education. New Jersey: Prentice hall Inc; 1977.
5. Kuder, G. F. and Richardson, M. W.. The theory of the estimation of test reliability. Psychometrika. 2, ; 1937.
6. สรรเพชญ เรืองอร่าม. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณะทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารสาธารณสุขและวิทยาศาสตร์สุขภาพ [อินเทอร์เน็ต]. 2563 [เข้าถึงเมื่อ 8 มกราคม 2567]; 4(2): 109-125. เข้าถึงได้จาก: https://he02.tci-thaijo.org/index.php/tjph/article/view/244544.
7. อดุลย์ บำรุง. ข้อเสนอแนะการพัฒนาสมรรถนะคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต (พชอ.). วารสารสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น [อินเทอร์เน็ต]. 2562 [เข้าถึงเมื่อ 8 มกราคม 2567]; 1(1): 87-101. เข้าถึงได้จาก: https://he02.tci-thaijo.org/index.php/jkkpho/article/view/245199
8. จิรชาย ประสพธัญญา. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ. วารสารอนามัยสิ่งแวดล้อมและสุขภาพชุมชน [อินเทอร์เน็ต]. 2566 [เข้าถึงเมื่อ 8 มกราคม 2567]; 8(2): 26-32. เข้าถึงได้จาก: https://he03.tci-thaijo.org/index.php/ech/article/view/1363
9. สุธิดา เหล่าประดิษฐ์. การประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ จังหวัดนนทบุรี. วารสารสังคมศาสตร์ประยุกต์ [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 8 มกราคม 2567]; 1(1): 12-29. เข้าถึงได้จาก: https://so12.tci-thaijo.org/index.php/jass/article/view/542.